

Maxillaria - niet alleen voor in de kas!

Tekst en foto's: Ed Schmidt, vertaling: Teja van der Meer

Maxillaria schunkeana, de bloemen zijn bijna zwart

Maxillaria sophronitis, de sprekende rode bloemen doen het goed tegen de heldere groene bladeren

Maxillaria striata, de bloemen kunnen erg variabel zijn

De naam *Maxillaria*, gegeven door Ruiz en Pavon die de eerste soort van dit geslacht aan het eind van de 18e eeuw hebben beschreven, komt uit het Latijn en betekent kaakbeen. Bij sommige soorten steken het zuiltje en de basis van de lip uit als een kaak, vandaar deze naam.

De meesten van ons zijn wel bekend met *Maxillaria*, maar toch zijn ze niet zo populair als andere orchideeën. Dat is onterecht. Het geslacht bestaat uit zo'n 620 soorten en daar zitten zeker planten bij voor elke geïnteresseerde orchideeën-liefhebber. Hoewel maar een kleine groep echt grote bloemen heeft, hebben vele een heerlijke geur.

Een scala aan bestuivers

De bloemen worden bestoven door een grote variëteit aan insecten en kolibries en de planten zelf hebben een flexibele groeivorm. Dit alles zorgt ervoor dat *Maxillaria* een van de succesvolste geslachten van tropisch Amerika is, te vinden is van Florida tot Argentinië en van zeeniveau tot 3200 meter hoogte. In oerbossen, vooral in nevelwouden rond de evenaar, maken *Maxillaria*-soorten soms wel 50% uit van de daar voorkomende orchideeën.

Verskillende groeivormen

Omdat dit geslacht zich zo makkelijk aanpast, hebben de soorten vele verschillende groeivormen en kent het een grote variëteit aan condities om te groeien. De meeste *Maxillaria*'s zijn epifyten; ze houden van water bij hun wortels maar niet bij hun nieuwe

loten. Daarom houden we de meeste soorten in potten met veel luchtgaten, luchtige bark en wat sfagnum. Het onderste kwart van de pot vul je met blokjes styrofoam zodat de wortels kunnen kiezen voor het medium in de pot dan wel voor de meer open ruimte onderin. Geef regelmatig water maar zorg ervoor dat het medium tussendoor kan opdrogen.

De meeste soorten houden van indirect zonlicht. De kleur van de bladeren geven een indicatie hoeveel licht gewenst is: donkere bladeren meer en lichte bladeren minder licht. Met deze goede verzorging is de kans op bloemen in het komende seizoen groot.

Ideale omstandigheden

Laat je niet beïnvloeden door een schijnbaar gebrek aan belangstelling voor *Maxillaria* maar kijk nog eens goed. Ik kweek ze nu zo'n dertig jaar en word nog elke dag verrast door de driehonderd soorten in mijn collectie. Sommige soorten hebben alle kenmerken die aantrekkelijk zijn voor orchideeën-liefhebbers, zoals fascinerende bloemen, een sterke, heerlijke geur en makkelijk te kweken op de vensterbank. Ze bloeien vroeg in de lente, wat mooi uitkomt omdat de meeste andere planten dan nog aan hun winterslaap bezig zijn. Dus daarom de schijnwerper op de meest makkelijke soorten van dit geslacht.

Heerlijke geur

Neem nu *Maxillaria picta*, een epifyt uit de kuststreken van Brazilië en

Argentinië met mooie bloemen van zo'n 4 cm groot en een rechtopstaande bloemstengel van zo'n 10 cm lang. Zoals bij alle *Maxillaria*-soorten draagt elke stengel maar één bloem, maar er is een overvloed aan bloemen, per bulb wel drie, wat leidt tot een indrukwekkende bloemenshow. Daarbij hangt er een heerlijke geur met een zweem van zoete vanille en kruidige dragon. De geur is zo sterk, je wordt al verrast door een plezierig aroma als je de kamer binnenkomt. De bloemen staan ongeveer drie weken en dat is nog een voordeel in deze koude periode van het jaar. De basiskleur van de bloem is geel met witte stippen op de sepalen en petalen en er zitten fijne donkere streepjes aan de achterzijde van de bloemen. Onder goede omstandigheden groeit de plant snel en kan wel tweemaal zo groot worden in een jaar.

Bijna zwarte bloemen

Een andere plant die de moeite waard is voor een plekje op de vensterbank is *Maxillaria schunkeana*. Een makkelijke en snelgroeiende soort uit het kustgebergte van Brazilië, bloeit meermalen per jaar rijkelijk van de vroege lente tot in de rest van het jaar. De bloemen zijn ongeveer 1 cm groot en zitten meestal wat verborgen in het groen, maar ze zijn zeer aantrekkelijke door hun kleur. Ze zijn zo zwart als maar kan in de wereld van bloemen. Echt zwarte bloemen bestaan helaas niet maar deze plant komt daar dichtbij met haar mooie dieppaarse bloempjes. Als we praten

Maxillaria picta, een van de makkelijke soorten en heerlijk geurend

Maxillaria schunkeana

over 'de zwarte orchidee' dan hebben we het over deze kleine dappere plant.

Thuis op de vensterbank

Beide soorten, *Maxillaria picta* en *Maxillaria schunkeana*, zijn afkomstig uit het kustgebergte tot een hoogte van 700 meter, op plaatsen met een hoge luchtvochtigheid en veel zonlicht. Dit maakt dat ze zich thuis voelen op onze vensterbank. Alleen gedurende de warme zomermaanden houden ze wel van wat schaduw. Geef om de dag water, maar zorg ervoor dat de mix voor de volgende waterbeurt wat opgedroogd is. Ik geef ze weinig mest, maar als ze flink aan de groei zijn in de lente en zomer dan is bijmesten wel nodig. In de winter minder water geven; een keer per week dopen is dan voldoende.

Andere soorten voor in huis

Maxillaria sophonitis uit Venezuela

Maxillaria striata heeft bloemen van wel 12 cm

is ook makkelijk te kweken. De kleine rode bloempjes met gele lip worden bestoven door kolibries en als het goed gaat bloeit hij het hele jaar. De felrode bloemen steken prachtig af tegen het heldere bladgroen.

Maxillaria longiloba is wat moeilijker te kweken op de vensterbank. De plant is afkomstig uit Costa Rica. Kweek je hem thuis, dan beveel ik aan om de pot in een grotere pot te zetten, waarin dan een laagje water staat om zo wat meer luchtvochtigheid te krijgen.

Maxillaria striata is echt een uitdaging om op de vensterbank te houden, maar het is niet onmogelijk. Iedereen zal onder de indruk zijn van de grote mooie bloemen van wel 12 cm groot. Elke kloon van deze plant schijnt weer andere bloemen te krijgen, maar ze zijn alle de moeite waard. Ze komen voor in Colombia, Ecuador en Peru op een hoogte van

Maxillaria longiloba heeft een hoge luchtvochtigheid nodig 1550-1700 meter. De relatief lange zachte bladeren vragen om veel licht en vochtigheid. Elke ochtend sproeien met regenwater wordt gewaardeerd.

Dus als je een nieuwe orchidee wilt kopen voor in huis... probeer dan eens een *Maxillaria*!

Literatuur

Christenson, Eric A. (2013) *Maxillaria*: an unfinished monograph. Compiled and edited by P.A. Harding, M. McIlmurray & M. Blanco.

Kaiser, Roman (1993) *The scent of orchids: olfactory and chemical investigations*. Editions Roche, Basel.

Internet: www.flickr.com/photos/maxillaria/

Dankwoord

Veel kennis heb ik opgedaan via waardevolle discussies met Michael McIlmurray, de beheerder van de Britse *Maxillaria*-collectie.

Maxillaria schunkeana, de bloemen zitten wat verborgen maar wat zijn ze mooi!